

Beslutningsforslag nr. B 29. Fremsat den 9. november 2006 af Morten Messerschmidt (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mia Falkenberg (DF), Martin Henriksen (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Peter Skaarup (DF) og Hans Kristian Skibby (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at afvise planerne om et EU-agentur for grundlæggende rettigheder

Regeringen pålægges således:

- at slutte sig til de regeringer, der i EU har taget afstand fra tanken om, at Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC) skal omdannes til et agentur for grundlæggende rettigheder,
- at meddele Europa-Kommissionen; at planerne om et sådan agentur må afvises, samt
- at tage kontakt til de regeringer, der deler synspunktet om, at menneskerettigheds spørgsmål skal fastholdes i Europarådet, og erklære sin støtte hertil.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne nærer to afgørende betænkkeligheder ved gennemførelse af de aktuelle planer om en omdannelse af Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC) til et agentur¹). For det første udgør EUMC i dag i højere grad et problem end et forsvar for menneskerettighederne, og for det andet bør arbejdet med menneskerettighedsspørgsmål forblive i Europarådets regi.

EU viser en stadig stigende interesse for menneskerettighedsspørgsmål. Om end det ikke har været muligt for EU at ratificere Europarådets konvention om menneskerettigheder, viser dom på dom fra EF-Domstolen såvel som et væld af erklæringer fra Europa-Parlamentet, at der er en stigende tendens til at gøre menneskerettighederne til et EU-anliggende. Således fremgår det i dag direkte af EF/EU-traktaterne, at Unionen har som målsætning at fremme respekt for menneskerettighederne²), ligesom det fremgår, at »Unionen respekterer de grundlæggende rettigheder, således som de garanteres ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (...)«³). At EU på denne måde lader menneskerettighederne spille en stadig større rolle i sit virke, kan forekomme harmløst, men konsekvensen heraf vil være, at EU bliver et konkurrerende organ til Europarådet. At give EF-Domstolen kompetence til at fortolke menneskerettighederne vil utvetydigt medføre tvivlsspørgsmål om forholdet til Menneskerettighedsdomstolen og dennes virke, herunder dommenes kraft og dermed medlemslandenes incitament til at følge dem.

I en årrække har det været et stærkt ønske fra EU's side at give menneskerettighederne større indflydelse. Dette ses både i det aktuelle ønske om at omdanne EUMC til et agentur for grundlæggende rettigheder og i ønsket om at give EU's Charter om Grundlæggende rettigheder⁴) traktatstatus ved at indskrive dette charter i del 2 i »En traktat om en forfatning for Europa«, der i sommeren 2005 blev forkastet af Nederlandene og Frankrig.

Igennem sin levetid har EUMC vist sig som et politisk organ, der ikke bare arbejder med menneskerettighedsspørgsmål i almindelighed, men med usvigelig sikkerhed har indtaget en politisk profil, der bl.a. har vist sig i den kontinuerlige registrering af politiske grupperinger, som centeret foretager. Sammenholdt med en række pinlige sager – herunder vægringen ved at offentliggøre en rapport om det stigende jødehad i muslimske kredse⁵) – synes det derfor nærliggende at konkludere, at EUMC ikke afspejler den ledighed eller apolitiske saglighed, der er nødvendig for at håndtere følsomme sager som menneskerettighedsspørgsmål.

EUMC bør derfor ikke honoreres med en opgradering til et agentur med langt flere ansatte og mere gennemslagskraft. Tværtimod bør EUMC som en konsekvens af de anslag mod ytringsfriheden m.v., som centeret igennem årene har medvirket til, nedlægges og opgaven med at overvåge og sikre menneskerettigheder alene varetages af Europarådet, der oprindeligt dannede ramme om menneskerettigheds erklæringen.

Siden afslutningen på anden verdenskrig har Europarådet været det primære menneskerettighedsorgan i Europa og dækker i dag – modsat EU – hele 46 europæiske lande. Europarådets arbejde med menneskerettighederne består primært i henholdsvis opretholdelsen af Menneskerettighedsdomstolen, der fortolker erklæringer om menneskerettigheder, og den vedvarende monitorering af medlemslandenes demokratier og demokratiske udvikling. I Europarådets arbejde skal særlig fremhæves tre elementer som garanter for en positiv udvikling for de fundamentale frihedsrettigheder i Europa. For det første spiller Menneskerettighedsdomstolen i en lang række sager en vigtig rolle, om end der ikke er egentlige sanktionsmuligheder forbundet med domstolens afgørelser. For det andet fungerer den parlamentariske forsamling som en dynamisk diskussionsklub om grundlæggende menneskerettigheds overholdelse i medlemskredsen. Endelig spiller monitoreringen af såvel etablerede som unge demokratier – særlig ved parlaments- og præsidentvalg m.v. – en stor rolle i stabiliseringen og tilret-

telæggelsen af de demokratiske spilleregler. Voksen- de kræfter i Europarådet – herunder ikke mindst i den parlamentariske forsamling – føler imidlertid, at EU med de vedvarende forsøg på at gøre menneskeret- tigheder til et EU-anliggende er med til at flytte kompeten- cen over i EU-regi.

Som bekendt er alle 25 EU-medlemslande med i Europarådet. For disse er der derfor ikke noget prak- tisk formål i at gøre menneskeretligheder til et EU-an- liggende. Uanset hvad, vil de være folkeretligt for- pligtede over for menneskeretligheds erklæringen af deres medlemskab af Europarådet. Formålet med at gøre menneskeretlighederne til et EU-anliggende er alene af institutionel karakter og skal ses i forlængelse af de mange forsøg på at udbygge EU's kompetence over medlemmerne. Dette forsøg er særlig tydeligt kommet frem i forbindelse med det fremlagte forslag til forfatning for Europa, hvor EU med artikel 9, stk. 2 ville tiltræde den europæiske konvention til beskyttelse af menneskeretligheder og grundlæggende friheds- rettigheder. Heldigvis er forfatningen efter Nederlan- dens og Frankrigs afvisning af den faldet. Men det formulerede ønske om at tiltræde menneskeret- tighedskonventionen viser dog, i hvilken retning EU- samarbejdet bevæger sig. Umiddelbart kan en sådan tiltrædelse måske synes tiltalende og uproblematisk, men ved et nærmere gennemsyn indeholder forslaget en række problematikker, som i sidste ende vil føre til en svækkelse af menneskeretlighederne:

Tiltrædelse vil medføre, at EU-medlemslandenes forhold til menneskeretlighederne vil overgå fra at være en folkeretlig til en overstatslig forpligtelse, hvor EF-Domstolens umiddelbart eksigible doms- kompetence vil gælde. Herimod står Menneskeret- tighedsdomstolens kompetence, som alene hviler på et folkeretligt grundlag. Der vil således for EU-med- lemslandene klart opstå en fordel ved at anlægge sager om overtrædelser af menneskeretlighedskonventio- nen ved EF-Domstolen snarere end ved Menneskeret- tighedsdomstolen, da sanktionsmulighederne og dommenes styrke vil være stærkere end ved Menne- skeretlighedsdomstolen. Det forekommer illusorisk at antage, at det ikke vil svække Menneskeretligheds- domstolen, når de 25 mest veludviklede og bedst fun- gerende demokratier vil overlade sine menneskeret- tighedsspørgsmål til EF-Domstolen, mens de 21 euro- parådslande, som ikke er medlemmer af EU, alene vil kunne støtte deres ret på Menneskeretlighedsdomsto- len. Ikke alene vil dette skabe to forskellige retssyste- mer for konventionens retspraksis og dommenes

tvangsgennemførelse, men også politisk svække Europarådets arbejde og dermed føre til en svækkelse af menneskeretlighedskontrollen for netop de lande, der har det største behov for monitorering og dialog. På denne baggrund advarer forslagsstillerne om at lade menneskeretlighederne spille en fortsat større rolle i EU-regi.

Der er i dag bred enighed om vigtigheden af at fast- holde dialogen med og monitoreringen af en række af de østeuropæiske lande, og der findes mange eksem- pler på, hvordan den faste dialog mellem Øst- og Vesteuropa har fremmet menneskeretlighederne og disses grundbetingelser i den tidligere sovjetblok. At flytte EU-landenes menneskeretlighedsfokus til EU vil uvægerligt føre til en svækkelse af Europarådets arbejde og dermed også af den positive indsats for og de vedvarende forsøg på at sikre fundamentale rettig- heder i de mange vordende demokratier, særlig i Øst- europa.

Disse bekymringer kom bl.a. frem under et møde i begyndelsen af oktober, hvor EU's justitsministre ud- skød beslutningen om at oprette et nyt menneskerets- agentur som en ny og mere magtfuld erstatning for EUMC. Flere af modstanderlandene har netop angivet bekymring over en svækkelse af Europarådets rolle som årsag til skepsisen. Således har bl.a. Tyskland og Storbritannien fremsat krav om, at det skal bevises, at agenturet udgør en merværdi i forhold til det arbejde, som allerede udføres af Europarådet, ligesom der er blevet afkrævet bevis for, at oprettelsen af agenturet ikke vil føre til en administrativ byrde for medlems- landene, idet der her særlig henses til den foreslåede stigning i agenturets budget i forhold til EUMC's. På udenrigsministerrådsmødet i Luxembourg den 12.-13. juni 2006 var der endvidere uenighed om agenturets kompetence i forhold til søjle 3-retsakter. Der er såle- des en række lande, der i EU-kredsen modarbejder planerne om oprettelse af agenturet. Det er disse lan- de, som Folketinget med vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag pålægger regeringen at optage kon- takt med for således i fællesskab at modarbejde pla- nerne om et agentur for grundlæggende rettigheder.

Med vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag pålægger Folketinget derfor regeringen at meddele EU-kredsen, at Danmark ud fra ovennævnte betrag- ninger samt de bekymringer, som også andre lande har fremført, modsætter sig oprettelse af et agentur for grundlæggende rettigheder, og at regeringen således forpligtes til i EU-kredsen at modarbejde ethvert initi- ativ, der går i denne retning.

- 1) Jf. Kommissionens »Forslag til Rådets forordning om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union«, KOM (2005) 0280.
- 2) TEF art. 177, stk. 2.
- 3) TEF art. 6, stk. 2
- 4) Det Europæiske Råd i Köln gav den 3.-4. juni 1999 en forsamling beføjelse til at udarbejde et udkast til grundlæggende rettigheder. Denne forsamling blev nedsat i december 1999 og vedtog udkastet den 2. oktober 2000, hvorefter Det Europæiske Råd i Biarritz den 13.-14. oktober 2000 godkendte udkastet enstemmigt, som fremsendes til Europa-Parlamentet og Kommissionen. Europa-Parlamentet godkendte udkastet den 14. november 2000 og Kommissionen den 6. december 2000, hvorefter formændene for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen underskrev og proklamerede charteret den 7. december 2000 i Nice på vegne af deres institutioner.
- 5) Se herom Berlingske Tidende den 10. april 2004, 2. sektion (Magasin) side 16: »Kommentar: Racismecentret »brillerer« med ny »excellent rapport«.

Skriftlig fremsættelse

Morten Messerschmidt (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at afvise planerne om et EU-agentur for grundlæggende rettigheder.

(Beslutningsforslag nr. B 29).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.